

Biblioteket i Älvsbyn med vår Forskarhörna och Forskargrotta. Öppet Hus måndagar 16.30-18.30 samt onsdagar 13.00-15.00.

Nu är vi igång igen!

Det känns spännande att få sätta igång igen med alla våra projekt. Vi jobbar nu som bäst med att göra en kravspecifikation för hur vår nya Hemsida skall se ut och innehållet i den. Sen har vi Nyforsgruppen som jobbar med att ta fram och sammanställa underlag till en skrift om Nyfors. Studier i övrigt blir det lite dåligt med i höst eftersom vi saknar Cirkelledare för närvarande. Däremot så tänker vi kalla till ett medlemsmöte i oktober där vi hoppas kunna bjuda på en intressant föreläsning om Bureätten och DNA-forskning..

Släktforskning med hjälp av DNA har ni säkert läst om tidigare. I Augusti var jag och Gun Jansson på en informativ helg i Medlefors där DIS Nord som 10-årsjubilerar, hade med en föreläsare som heter Peter Sjölund. Han kan väldigt mycket om just detta med släktforskning med hjälp av DNA. Dessutom har han tillsammans med en likasinnad genomfört ett sådant projekt på Bureätten. Det var en mycket intressant föreläsning och dessutom rolig, så vi tänkte försöka engagera Peter att komma och besöka oss i samband med vårt medlemsmöte.

Bureätten är ju en släkt som vi Norrbottningar ofta kommer fram till att vi härstammar ifrån. Nu i höst har det kommit en sökbar DVD med Bureättens släkt. Författare är Urban Sikeborg som ägnat många år åt denna forskning. År 2008 hittade man originalskriften i det Finska Riksarkivet så numera kan man skilja ut vad som är den ursprungliga versionen och vad som är "hitte på".

Innehåll:

sidan

Från red.	2
Telefonlista, styrelsen	2
Försäljning	3
Kåseri, Bergman.....	4-6
Agnar Grönlunds skrönor	6-7
Krigssjukhuset, Älvsbyn	
Folke Öberg	8-10
Karin Stenbergs minnen	11-13
Laver, Vilka bodde där?.....	14-17
Brev från 1916	18
Gamla bilder, efterlysningar ..	19-21

Vi kommer att installera Bure-DVD:n på våra datorer i Grottan, då har ni möjlighet att söka själva om ni är släkt med Bureätten.

Låt oss hoppas att alla våra planer går i lås och att vi nästa termin kan erbjuda flera kurser i släktforskning och Disgen som vi vet att ni efterfrågar. Hoppas ni får en skön höst med många intressanta upptäckter inom forskningen. Kom gärna till hörnan om ni vill prata en stund eller behöver hjälp.

Carin

Från red.

Hej mina forskarvänner.

Så var det dags igen med ett nytt "Byablad" Jag är glad att ha den uppgiften, när jag skrev ihop föregående nummer så var situationen lite annorlunda. Nu är min ryggoperation gjord, och som jag nu känner det så har den lyckats, men minst ett år är det sagt att läkningen ska ta. Men jag har ingen värk, behöver inte proppa i mej en massa värktabletter, men jag får ont om jag gör nåt olämpligt. Så det är hopp om liv.

Styrelsen och mina forskarvänner har ställt upp och stöttat mej under den här svåra tiden, Det är jag så innerligt tacksam för. I samma veva blev jag ju ensam också, min kära sambo gick bort. Då är det tur att man har en fridtidssysselsättning som man trivs med, och det viktigaste av allt, där man träffar sina vänner.

Fortsätt och tipsa om artiklar som ni vill ha in i "Byabladet".

Jag vill också ha synpunkter på innehållet även negativa, så jag får en chans att göra ett bättre medlemsblad för oss alla.

Vi har ju medlemmar som ej har dator och kan följa vår verksamhet via internet, det måste vi tänka på.

I förra numret skrev vi om Nybyggarna i Nausta, sen fick jag veta att Nausta betyder "Stjärnsjön". Vackert namn eller hur? Ville bara upplysa om det.

Nu har en ny upplaga av Sveriges Dödbok kommit ut. 1901-2013

Vi har beställt och ska lägga in på våra datorer i Grottan och även beställt några extra exemplar till försäljning. Vill ni slippa fraktkostnaden, kom till oss och köp.

Gun

Kopia från originalskriften Bures släktbok som hittades i finska Riksarkivet 2008.

Styrelsens sammansättning:

Ordf.: Carin Blom Tel: 0929- 559 20
Vice ordf.: Åke Engman Tel: 0929- 554 37
Kassör: Catharina Berggren Tel: 0929- 122 74
Sekr Inger Torgersson Tel: 0929- 559 53
Ledam Britt Norman Tel: 0929- 559 69
Ledam Ann-Sofie Öberg Tel: 0929- 551 42
Ledam Roland Sundberg Tel: 0929- 128 78

Ers: Tomas Granström Tel: 0929- 128 22
Ers. Håkan Nygren Tel: 0929- 574 40
Ers. Gun Jonsson Tel: 0929- 124 62
Ers. Siv Östman Tel: 0929- 125 76
Ers. Kerstin Strömberg Tel: 0929- 102 50

Revisor: Runo Bergqvist Tel: 0929- 108 94
Rev.ers: Bo Öhlund Tel: 0929- 554 40

Valberedning:
Samk. Tore Lundgren Tel: 0929- 126 14
 Helena Stenberg Tel: 0929- 610 31
 Lena Jonsson Tel: 0929- 558 90

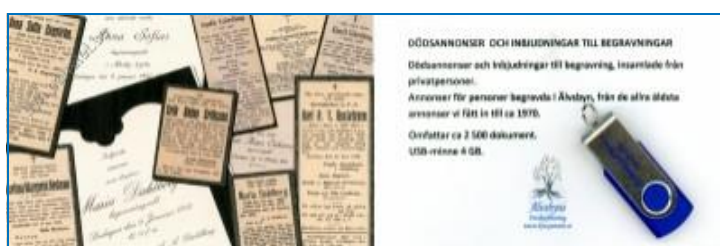
Försäljning

OBS Samtliga produkter kan även köpas i Forskarhörnan, Biblioteket under våra öppettider.

Vi är en grupp som lägger stor del av vår fritid på olika projekt, allt för att vår förening ska kunna fortsätta och anordna sammankomster, trycka upp och renskriva dokument mm.

Allt vi gör är helt ideellt och
hela behållningen går till föreningen.

Därför är all försäljning viktig för oss.

Dödsannonser och Inbjudningar till Begravningar

Vår senaste utgåva av kopierade Dödsannonser och Inbjudningar till begravnings fram till 1970, insamlade från privatpersoner. Mappen innehåller 2469 dokument, varav ca 385 inbjudningar till begravnings och resten dödsannonser på avlidna Älvsbybor. Den äldsta annonsen är från 1881.

Annonserna ligger på ett USB-minne. Priset är 200 kr och för postförsändelse tillkommer 20 kr i porto.

Beställ via e-post britt.norman@telia.com eller fia.oberg@alvsbyn.com

Inte långt från Rio de la plata

av Marcelo Racana

En delvis dramatiserad dokumentär om Brasilien/Argentina-utvandringen från Sverige i slutet av 1800-talet och tidigt 1900-tal.

Beskriver utvandringen och det land familjen Hedman från Jokkmokk/Älvsbyn, kom till, samt deras ättlingar.

Erik August Hedman f. 1859 i Nästräsk, Jokkmokk och hans hustru Anna Erika Eriksson f. 1861 i Övre Tväråsel, Älvsbyn.

Filmen är ca 60 min och är avsedd att spelas upp i en DVD-spelare. Priset är 400 kr och för ev. postförsändelse tillkommer 20 kr.

Beställ via e-post britt.norman@telia.com

Gamla hantverk i Älvsbybygden I och II samt Älvsby Kyrkstad

PDF-filer av tre häften om Älvsbybygden som inte finns i nytryck längre. Ursprungligen utgiven av Älvsby Hembygdsförening samt Kyrkstadsgruppen, mellan 1996-1999.

Barberare & Herrfrisörer, Barnmorskor, Damfrisörer, Murare, Skomakare, Smeder, Sotare, Stenarbetare, Sömmerskor, Urmakare, Bagare, Båtbyggare, Glasmästare, Kopparslagare, Målare, Skräddare, Slaktare, Snickare och Vulkare. Verksamma under 1900-talet.

PDF-filerna ligger på ett USB-minne.

Priset är 200 kr och för postförsändelse tillkommer 20 kr i porto.

Beställ via e-post gunjons@telia.com

eller tel: 070-320 77 56

Byar i södra Älvsbyn

Älvsbyns Forskarförenings bok om Byar i södra Älvsbyn. Historik över byarna Nygård, Höggheden, Nydal, Bränna, Småträsk, Tväråsel, Snärbäcksliden och Kälsberg. Utgiven 2011. Priset är 300 kr och för postförsändelse tillkommer 60 kr i porto.

Beställ via e-post gunjons@telia.com eller tel: 070-320 77 56.

Bengt Bergman har skickat ett par bilder som bevisar att norrbottningar är norrbottningar även om de emigrerat till Borås. Damen i rött (på övre bilden) är Norrbottensgilles ordförande. Hon heter Kerstin Rosholm och kommer från Pajala. Hon och några till satt i köket hos Bengts son Anders och gjorde i ordning ett par hundra surströmmingsklämmor och efter ett par timmars jobb åkte dom ner till Stora Torget och bjöd. Som syns på bilden var det många som smakade!!!

Även i år har Bengt kåserat om sommarens resa:

Att resa är att dö en smula

Jag hade redan i höstas bestämt mig för att 2014 års midsommar skulle firas i Norrbotten, närmare bestämt på Selholmen där min blivande fru Vally och jag träffades på midsommardagen 1943.

Eftersom det fanns en hel del bagage som jag ville ha med så tänkte jag åka bil de många milen till Norrbottens Pärla och när jag berättade om mina planer fick jag många tankvärda synpunkter från släktingar och vänner – de flesta talade om alla besvär och förtretligheter som skulle uppstå, men min kusin Ulla i Knivsta gjorde slut på funderingarna, hon ringde mig och sa: Jag har köpt ny bil och behöver köra in den, vi kan väl åka tillsammans i den! Ett sånt förslag går ju inte att avvisa så den 17 Juni var jag på plats i Knivsta; dvs

i passagerarstolen i Ullas Skoda Fabia med henne vid ratten och där blev jag kvar hela resan. Jag hade ju trott att vi skulle turas om att köra men därav blev intet. ”jag tycker det är så roligt att köra bil” fick jag höra. För första gången fick jag tillfälle att se det vackra kustlandskapet norrut och det var en fantastisk upplevelse. Ulla hade avtalat med en systerdotter, Monica, att vi skulle få övernatta i hennes stuga i trakten av Nora strax norr om Höga Kustenbron. Men vi fick problem! Det var länge sen Ulla hade varit där och vi fick åka några extra varv längs E 4 innan Monica – efter telefonlarm- kom ut till vägen vid den avfart vi inte hittat. Mat stod och väntade på bordet och sedan några timmars ”skvaller” om slakten och dessutom den oundvikliga ”släktforskaravdelningen” så kunde vi lägga oss till ro inför sista etappen som blev lika lugn och rofylld för min del och vi landade i Hortlax vid 4-tiden på eftermiddan, Ulla var beredd att bara lämna av mig och sedan fortsätta till sin dotter i Boden. Men min syster Kerstins fråga om hon inte skulle stanna och äta palt tände en lysten glimt i hennes ögon. Några timmar senare kunde vi se en mätt och belåten Ulla fortsätta den avbrutna resan till Boden. Midsommar helgen tillbringade jag i ett glatt sällskap i Hortlax med alla de delikatesser som hör till.

Måndag middag gick färden till Boden för besök hos min sonson David och hans fästmö Rosalie och deras två katter och tisdag var reserverad för besöket på Selholmen eftersom Midsommardagen i min tideräkning alltid infaller den 24 juni. Det var en vacker sommarkväll som till det yttre påminde om den dagen för 71 år sedan men det fanns avgörande skillnader dels var jag alldeles ensam och dessutom var där alldeles tyst och stilla. Festplatsen var helt öde och tom inte en enda människa fanns där och jag kunde i lugn och ro hänge mig åt minnen...

Tillbaka till Hortlax och en ny nostalgitripp 1946 besökte jag Pite Havsbud som då började bli omtalat som Nordens Riviera med härliga sandstränder skuggande talldungar och täta buskage och ett vatten som var ljummet och behagligt men som aldrig nådde högre än till knäna hur långt man än gick. Jag var nyfiken på hur det såg ut där nu.

Jag följde skyltarna och hamnade i ett oöverskådligt virrvarr av kommersiella aktiviteter där bad inte verkade vara huvudattraktionen, en husvagnscamping som jag trots ihärdig fotvandring aldrig fick se slutet på. Det är mig en gåta att detta myller av människor, bilar och ständigt nya erbjudanden upplevs som en ”härlig semester”. Jag tog mig därifrån så fort som det bara gick.

Nu följde en hektisk tid med resor kors och tvärs i ”fyrkanten” träffar med gamla och nya släktingar och (forskar)vänner. Jag besökte Bodforsen och träffade faktiskt en person som var född där på den tiden jag bodde hemma!! Lördag – söndag 5-6 Juli var jag i Boden och måndagen därpå gjorde jag en ”upptäcksresa” till Sävast. Trots att jag växt upp bara en mil uppströms har jag aldrig tidigare varit där!! På väg därifrån i höjd med Torpgården såg jag en bil komma in från en sidoväg och drog mig något åt vänster för att kunna passera

den, men kom en aning för långt åt sidan och hamnade mot mitträcket! Där tog resan stopp – både bildligt och reellt. Bilen blev en skrothög men jag själv slapp undan med en skråma på vänstra armen. Tala om änglavakt! Några vänliga medtrafikanter stannade och hjälpte mig både med praktiska ting som att markera olycksstället, kalla på hjälp av olika slag men också med omtänksamhet och vänligt tilltal – jag var nog ordentligt omtumlad av denna upplevelse. Polis, ambulans och räddningsfordon anlände och de var -utan undantag – vänliga, hjälpsamma och ytterst kompetenta, jag blev inmotad i ambulansen och fick (för syns skull?) ett plåster över skråman på armen, vägen rensades från skrot, bilen (det som var kvar av den) lastades på en bärgare och en försynt polis frågade ut mig hur det hela gått till. Varken jag och ambulanspersonalen ansåg det vara befogat med något lasaretsbesök utan de skjutsade mig till en släkting i Boden där jag kunde ta igen mig efter strapatserna. Jag hade nu att underrätta min syster om att hennes bil nu stod på gården hos ”Bodens Kaross” och inte skulle gå att reparera.

Hennes enda kommentar var; ”sån tur att du klarade dig”!!!

Dagen efter hyrde jag en bil hos Statoil i Boden och tog mig de c:a tio milen till Hortlax men nu var det inte roligt längre och veckan efter reste Ulla och jag samma väg tillbaka, samma övernattningsställe och samma körglada chaufför. Nu ser jag fram emot den 6:e september – då ska jag och mina tre bröder upp till Hortlax för att fira syster Kerstins 75-årsdag. Jag hoppas att jag samlat nya krafter till dess och kan fullfölja det som så abrupt stoppades vid Torpgården

P.S. Rubriken är ett citat från Stig Dagerman och har inte något samband med händelsen vid Torpgården!

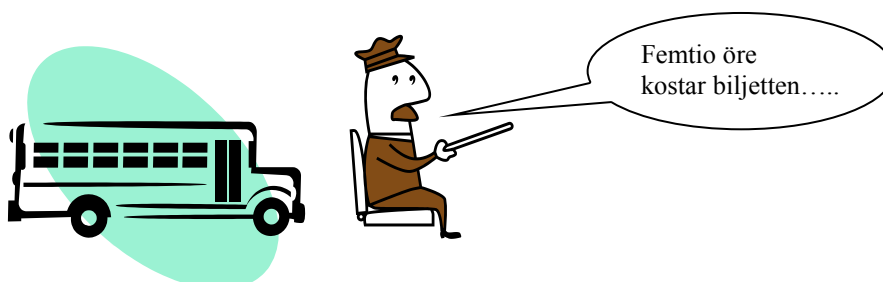
Bengt

Här kommer ytterligare tre berättelser från Agnar Grönlunds skrönor och berättelser.

Bussbiljetten

Sjöviks Abraham var känd för att ingenting höra när det passade honom. En dag skulle han åka med landsvägsbussen från Korsträsk till Älvsbyn. Vad kostar resan? undrade Abraham när han steg in i bussen. Femtio öre svarade bussföraren. Jasså, tjugofem öre, här har du, varsågod sa Abraham. Sjuttiofem öre kostar det skrek bussföraren.

Rackarns också, jag hörde nog att du sa femtio öre första gången svarade Abraham.

Brunnen

Det var en gång i början på 1920-talet som ett nyförlovat och kärt ungt par, Johan och Maja, från Älvsby socken åkte till Byn på en kyrkhelg (Mikaeli) för att roa sig. Efter några timmar hittade Maja en pojke från grannbyn som hon blev störtkär i. Hon sökte upp Johan, återställde ringen och tackade för lånet. Johan blev deprimerad och började fundera på livet efter detta. En stund senare gick han upp på kyrkmalmen, där fanns en brunn för att kunna vattna både hästar och kyrkobesökare. Brunnen var av modellen med brunnshus och kavel med vev. Johan knytte loss repet från hinken, Gjorde en ögla runt halsen och hoppade i. Men än en gång var oturen framme. Repet var för långt, så Johan hamnade stående i brunnen med kallvatten till midjan. Efter några timmar kom två pojkar förbi och upptäckte hans belägenhet. Dom var lämpligt spydiga och frågade bl a om han höll på att bota sin fotsvett. Så småningom fick grabbarna upp Johan som tackade och sa ”Det var det djävligaste jag har varit med om, jag höll ta mej fan på att slå ihjäl mig när jag slog i botten”

Så här såg många brunnar ut tidigare. Flera av oss har säkert hinkat upp vatten från en brunn.

Sedan åkte Johan hem fortfarande deppig. Fjorton dagar efteråt gick Johan åtföljd av sin mor cykelstigen till Storsund. Därifrån tog han tåget Storsund-Boden-Narvik. Från Norge tog Johan första båten till Amerika. Sedan hörde ingen av honom förrän prästen kom med dödsbudet 50 år senare.

Båtresan

En solig och varm söndag i juli på 1920-talet hade Olof Gustaf Bergman ”Oll Bergman” och två andra bönder från Muskus fest hos Oll Bergman på Muskus nr 3 Viken. Efter nån timme beslöt sällskapet att hälsa på hos Oskar Bergman ”Eid Osker” på Edet Vistheden. Efter ett antal kaffegökar beslöt gubbarna besöka en annan bonde i Muskus. Jag skall ro dit sa Eid Osker, då beslöt Oll Bergman att åka med i båten. Dom andra två tog vägen runt viken och skulle ansluta vid båtplatsen Muskus nr 1.

Eid Osker var känd som en tystlåten och timid människa som gick omkring och gnola för sig själv, men efter några supar blev han en retsticka av guds nåde. Oll Bergman var omtalad för att ha ett av socknens hetsigaste humör. Sjöfararna la ut från land, men innan dom hunnit 10 meter var grälet i full gång. Resan tog en avsevärd tid då den bestod av 3 årtag – gräl - 3 årtag – gräl o s v.

Dom andra två bönderna hade gott och väl hunnit gå runt och satt vid båtlaningen och väntade på antagonisterna

som både sågs och hördes långa vägar.

Den ene av bönderna berättar att när båten var 25 meter från land reste sig Oll Bergman och gick framåt för att spöa Eid Osker som satt vid årorna. Men som av en slump råkade Eid Osker vicka på båten och Oll Bergman åkte i sjön. Sen berättade bonden att på en sträcka av 5 meter såg vi bara luftbubblor som steg upp i sjön innan Oll Bergmans ansikte klöv vattenytan och han majestätiskt kom gående efter sjöbotten på väg till stranden.

Berättat för undertecknad av Eid Oskers son Erik Paul Bergman.

Fler skrönor kommer i nästa nummer... ..

Några personliga minnen från Krigssjukhuset i Älvsbyn.

Andra världskriget pågick, året var 1944 och marskalk Mannerheim var överbefälhavare i Finland. Den uttröttade och illa åtgångna finska armén utsattes för en bedövande artilleristorm 10 juli bara 3 mil utanför Leningrad. Mannerheim förstod att detta var förebudet om det dråpslag som skulle komma. Han blev Finlands president i augusti och beslöt att söka fred med Sovjetunionen – vad det än skulle kosta.

Mannerheim insåg att Finska Lappland skulle bli ett krigsområde så därför frågade han redan 3 september Sverige om landet kunde ta emot ca 100 000 flyktingar från norra Finland som måste med husgeråd och boskap evakueras över Torne älv. Sverige svarade ja samma dag och en fantastisk organisation med militär, lottor och frivilliga tog emot flyktingarna som sedan fick bo i sommarstugor och ha boskapen i ladugårdar i massor av byar i Norrbotten.

Finland skrev på fredsavtalet 19 september där man fick avträda hela Karelen och Petsamoområdet, betala enorma skadestånd och dessutom se till att driva sina f.d. bundsförvanter, de ca 40 000 tyska soldaterna som var förlagda till finska Lappland norrut – Norge var ju ockuperat av Tyskland.

I samband med utdrivningen tog sig ett antal sårade tyska soldater över Torneälv. De omhändertogs av svenska myndigheter och många placerades i Älvsbyns folkskolebyggnad. Alla eleverna hade förstås evakuerats till lediga lokaler runt om i Älvsbyn.

Jag gick då i fjärde klassen av Högre folkskolan i Älvsbyn och på den tiden var tyska det första främmande språk man läste. Vi pratade inte mycket på lektionerna – men det var mycket läsning, översättning till tyska och grammatik och vi hade jätteduktiga lärare. En av mina skolkamrater och jag gick ofta hem förbi sjukhuset efter skolans slut och en dag tog vi mod till oss och gick in på skolgården och fram till en ”Agellhydda”, en stor barack med välvt tak. Vi knackade på dörren, den öppnades och vi började prata med två soldater. Vi var nervösa men vi förstod varandra. Det svåra var att stå ut med att höra de höga jämmer-skriken från en skadad soldat som var helt inlindad i gasbindor och upphissad under taket. Kanske var han svårt brännskadad? Vi sa ”Auf wiedersehen” och fortsatte hem, mycket tagna av vad vi sett.

Nästa gång frågade vi bland annat vad de hade på händerna i vinterkyla under kriget.. De gick in och hämtade tyska fingervantar, mörkgröna, som de sade att kvinnorna i Tyskland stickade av tråd som gjordes av "Kartoffelblast", alltså ren cellulosa. Det kändes som iskall ståltråd när vi tog på oss vantarna. De måste ha varit usla köldskydd.

Närmare jul fick vi komma in i själva skolan och ett f.d. klassrum på övre våningen. Där låg, tror jag, 14 eller 16 skadade i två rader med sängens huvudsida mot väggen. Det första vi insåg var att det fanns många olika nationaliteter i salen och inte alls enbart tyskar. Vi läste engelska från klass 2 och franska sista året för man var tvungen att ha franska för att få söka till gymnasiet.

Vi pratade så gott vi kunde och alla såg glada ut. Då vi tackade för oss och skulle gå ropade någon och frågade om en polack som hade vacker sångröst fick sjunga för oss och vi sa ja, förstås. Han sjöng "La Paloma" så oerhört vackert så vi hade tårar i ögonen. En patient tog i min arm och viskade att sångarens ben blivit bortsprängda men att han hade fruktansvärda fantomsmärtor på natten i benen som var borta. Han fick en ny militärfilt varje kväll som han tuggade på för att inte störa kamraterna med sina stönanden.

Efter jul hälsade vi på igen och då träffade vi en kortväxt och ganska ung tysk soldat som gärna ville gå ut på "Byn". Vi pratade om allt vi såg och frågade om var han kom ifrån, familjen och annat. Om kriget sa han inte ett ord. Oftast gick vi till "Runes kiosk" som låg vid "Löfgrens backe" nära kyrkstugorna. Där bjöd vi på fika och satt och pratade.

Om det var många andra kunder var han mycket noga med att svara så lågmält att ingen annan kunde höra. Han hade arbetat på en ammunitionsfabrik där man fyllde artillerigranater med sprängämne. Han ritade en liten skiss på hur sprängämnet kom i rör och trycktes in i granaterna. Efter ett halvår i fabriken blev han inkallad till fronten. En dag var det bara vi tre på kiosken och då

vågade vi fråga varför han gick så djupt framåtböjd. En skada, förstås, men vi frågade: "Kan du visa oss?". Vi ställde oss i ett hörn och han visade sin mage. Det syntes bara långa, grova ärr kors och tvärs och han sa: "Jag fick fyra kulor rakt igenom magen men jag lever." Han hoppades få träffa någon i sin familj i Altendorf när kriget skulle ta slut.

Dagarna gick och snön började smälta. Vi hade ingen gymnastiksal så vi åkte skidor och ibland skridskor eller spelade fotboll i stenhårda pjäxor med en boll som till slut bara var en isklump. En dag kom vår gymnastiklärare och frågade oss pojkar om vi ville spela en handbollsmatch mot några patienter från krigssjukhuset som blivit så mycket bättre på vårkanten.

Vi hade aldrig spelat handboll och kunde inga regler men vi sa ja. Matchen skulle spelas på fotbollsplanen nere vid Calle Svanholms växthus. Våra motståndare visade att man fick springa och studsa bollen hur långt som helst i utehandboll och vi fattade galoppen någorlunda.

Båda lagen halkade omkring på is och litet snö med ”smärtingskor”, dvs tunna gymnastikskor men vi ledde faktiskt med 4-3 i halvtid. Under pausen kom motståndarna på en lysande idé: De hade kronans tjocka stickade yllesockor med sig och de drog dem utanpå skorna och fick litet bättre fäste och vann ”landskampen” med 8-7. Matchen var för oss ett mycket spännande och udda inslag i det vanliga skolarbetet.

På 1980-talet visade Sten Olovsson mig ett referat från matchen i ett nummer av ”Piteå-tidningen” som varit klistrad på en vägg under tapeten i hans hem.

Vi jobbade hårt med prov och skrivningar för vår rektor Stina Pardén hade lyckats utverka att skolan skulle få examensrätt 1945. dvs att vi skulle få ha både muntliga förhör med censorer från ”Stockholm” och real-skrivningar i Älvsbyn. Alla som gått före oss hade fått åka till Piteå och tentera av alla ämnen under en vecka som privatister. Andra världskriget närmade sig sitt slut och vi skrev våra fyra realexamensskrivningar i en frikyrka i Älvsbyn. Under samma tid började finska flyktingar från Rovaniemitrakten som bott i Älvsbyn få åka med tåg tillbaka till Haparanda och sedan vidare till sina oftast nedbrända hem. Sedan Tyskland kapitulerat 7-8 maj kunde krigssjukhuset återställas till den folkskola som den varit.

Not: Folkskolan stod på den tomt (se bifogat foto) där Lekensskolan låg. Den fungerade som krigssjukhus också 1939-1940 men då för svenska soldater. Alla klasser evakuerades till andra lokaler och min klass fick flytta till ett hus nära kyrkstugorna vid nuvarande Malmgatan. Huset ägdes av skraddarmästare Josef Olsson.

Text: Folke Öberg, Älvsbyn

Foton: Via vännerna i Älvsbyns Forskarförening.

Angående Karin Stenbergs minnen på nästa sida.

Älvsbyns Forskarförening har genom Håkan Nygren fått tillgång till berättelser som Karin Stenberg nedtecknat, hennes söner har sammanställt materialet som de lämnat över till oss. Eftersom det är många sidor så har jag delat upp det, så fortsättning följer i kommande nummer av Byabladet. Inga rättelser eller ändringar är gjorda, förutom i början där det stod Kvarnsveden, där har jag ändrat till Kvarnheden, säkert bara ett tryckfel.

Eftersom Familjen Stenberg senare bosatte sej i Laver så följde det även med en lista över bosättningen i Laver. Det finns med efter första avsnittet, ”Minnen”. (sidan 14-17) Den är ofullständig, många frågetecken, där vill vi ha hjälp med ytterligare namn. Bland andra saknas August Olofsson som hade lastbilsåkeri och bodde där.

Jag kommer att forska vidare och uppdatera listan med hjälp av er alla släktforskare

Känner ni till någon eller känner andra som kan veta lite mer, hör av er!!!

till Gun

gunjons@telia.com eller 070 320 77 56

Karin Stenbergs minnen

Anteckningar sammanställda av
Berne Ebbe Urban

Förord

Tanken på att berätta om mitt liv, som snart är åttio år, kom till när jag skrev brev till Aina Lundman, Martins kusin i Älvsbyn. Annandag pingst -92.

Jag berättade om Per och Kerstis bröllop. Då blev mitt liv som en film så jag ska skriva ner en del upplevelser och minnen.

Vi bodde i Kvarnheden i Korsträsk, Älvsby socken.

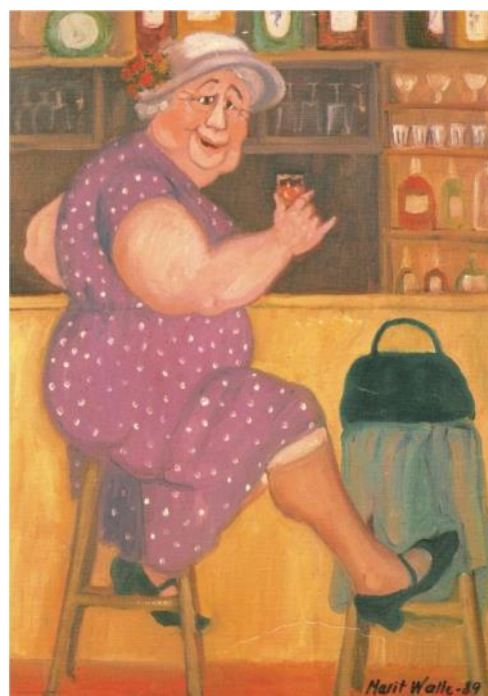
Mamma Anna Serafia
12/10 1877 - 21/1 1940

Pappa Johan Oskar
21/6 1878 - 11/5 1931

Min bror Bengt Oskar 11/1 1909 - 5/4 1984
Min syster Hanna Maria 3/1 1911 - 29/4 2008
Jag Karin Serafia Sundberg 1/6 1914 - 1/9 1996

Minnen

Falun den 10:e januari 1994

Jag föddes i Korsträsk. Pappa hade byggt ett timmerhus där jag kom till världen, han sålde detta hus till Handelsföreningen, byggde sedan ett större strax intill, dit vi flyttade 1920.

Mitt första minne är från fyra års ålder när mormor kom till oss. Hon bodde fem kilometer från oss vid sjön, Storkorsträsk i Korsträsk by, i en liten stuga intill storstugan, som moster Johanna och Albert Sundberg övertagit, Albert var bror till min farfar, Jonas Sundberg. På vintern hade hon en kammare i stora stugan.

Hon var liten och väldigt krokig, gick med en liten röd käpp som jag tyckte var spännande. Mormor var hos oss ofta mamma var inte stark.

Mormor Maria (f 1854)

Mormor var duktig. Hon satt vid spinnrocken och spann ull som sen blev strumpor, vantar och tröjor åt oss.

Mormor hade bekanta i närheten av oss, så när hon var hos oss hjälpte Bengt (med kompisar) mormor så att hon kunde hälsa på, de drog henne i en kärra och en pall att sitta på med stora järnhjul som en cykel, hon orkade inte gå så långt. I vanliga fall drog vi vatten från en brunn, i en stor ekkage, på kärran.

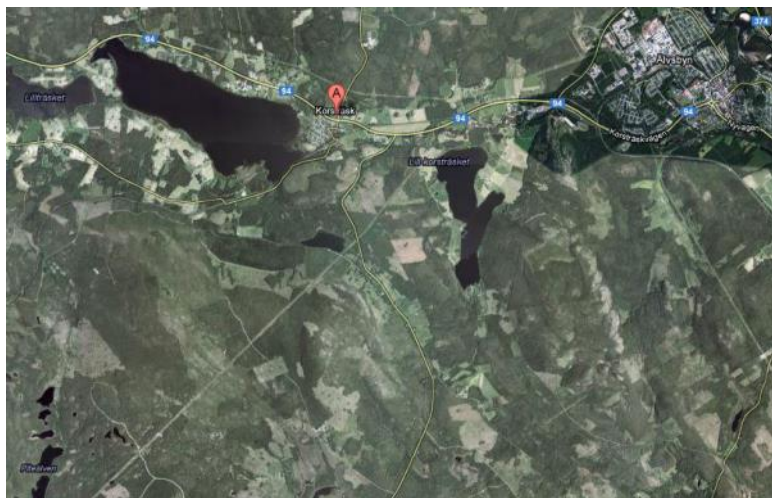
Mamma var inte så frisk, hade en störtblödning när jag föddes, de sa att det var lungblödning, det var väl blodkärl som brast.

Farfar kom och hämtade oss en juldag med häst med bjällror, det var kallt, så vi hade en stor fårskinnsfäll över oss. Det var en stor lycka för oss. Där var också systrar till pappa, faster Ameli o Karolina med kusiner Lennart, Ivan, Yngve, Torsten o Malte. Karolinas; Emma, Nils, Rut, Martin o Clary. Vi tre Bengt, Maja o Karin. Vi fick mat: soppa, på den tiden fanns inte vedspis, bara öppen spis med grytor med ben eller en järnarm som de hängde på, så köttet var kokt. Jag minns att jag satt bredvid mamma, fick en del brosk, som inte gick att svälja, så jag viskade till mamma, och fick lägga det i hennes näsduk. Då fanns inte servetter i våra kretsar. Efterrätt, vi barn fick sitta på golvet på filtar i ett annat rum med brasa i. Vi fick blåbärs-soppa m. skorpor. Detta var före 1920 för farfar dog då. Den begravningen var jag med på, hade svart klänning.

När mormor kom och det var sommar, rodde de henne över Korsträsket, det var närmare. Då hämtade Bengt vid sjön, vi blev många som mötte, det var roligt att mormor kom, Aina var också med och hennes två bröder (Hilding och Alf, Bengts kompisar). Bengt och hans kompisar lånade en kärra från affären som de drog henne på. Vi var glada när hon kom, då stannade hon ett tag.

Korsträsk

Pappa och mamma bodde i ett timrat hus som de byggde innan de gifte sig. Jag minns vi bodde en trappa upp i ”kooperativan”, affären, jag visste inget annat, för mig fanns bara affären. I Kooperativa, var Hildur (Levendt) Vesterman föreståndare. Det var affärn, med golvkällare, med lucka i golvet, där förvarades smör och ägg och sånt som behövde förvaras kallt, och även ett rum som var hennes eget. Jag minns att Malte kom och hälsade på och jag frågade om hon skulle ge honom mat, kanske våfflor? Jag var liten, de gifte sig 1918, så jag var 4-5 år då.

Ett minne från källaren: Luckan stod öppen, Maja o kusin Rut hoppade över öppningen, jag skulle göra lika men hoppade rakt ner, slog mig mot en ägglåda av trä, blev rädd, skylldes på Maja som inte förmanade mig, (men hon hann väl inte se allt).

Bengt, Maria, Karin (3,5 år)

Min kamrat Aina var väldigt morgonpig, kom tidigt, jag sov, mormor hörde att hon kom i trappan, då tog hon en kvast av björk, stod med den när hon kom, hon vände, men var tillbaka på en stund, vi höll ihop hela dagarna.

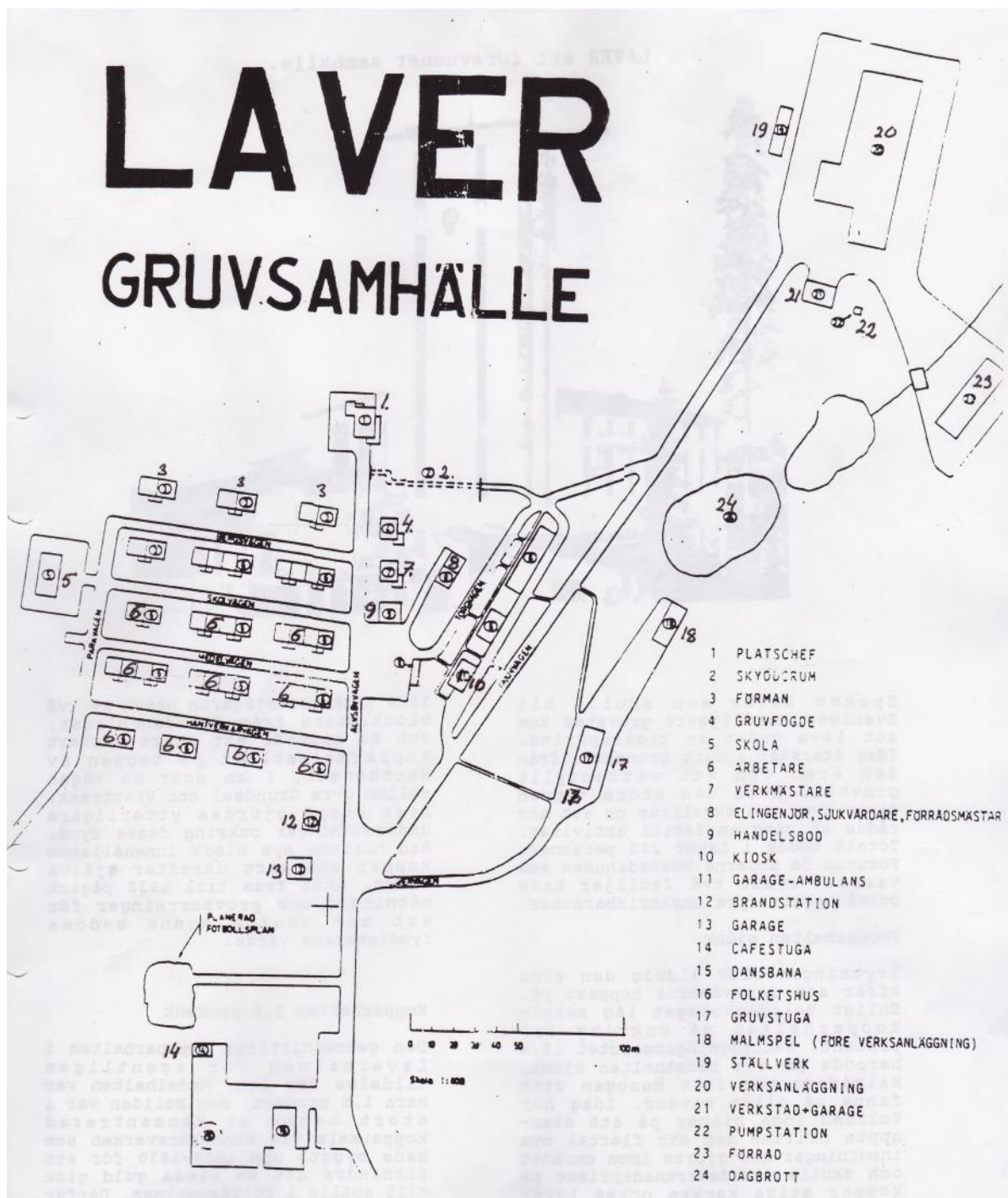
Pappa fick en tomt av min farfar, byggde ett hus i närheten av det förra, men större. Jag var 6 år när vi flyttade dit. Tiderna slog om, det blev dåliga tider, så det blev bara kök och rum färdigt när vi flyttade in. Så var det i många år, men sen gjorde pappa färdigt, sal o en tambur. De hyrdes ut till skolklass 3-4 som jag gick i (nära och bra).

Pappa sade sen: Om någon gett honom ”riktigt stryk” när han började bygga, skulle han tackat honom efteråt.

Nu blir det Bodenresan som var en stor lycka, att få åka tåg, som stannade vid alla byar, det var ju lång resa, 5-6 mil. Hildur och Malte bodde i Boden (köpte Hildurs barndomshem), med plommonträd och bärbuskar, Martin var bara två månader (född 30 maj 1920). Vi var ju där Karindagen, som jag ofta berättat om. Vi åkte tåg, mamma, Bengt, Maja och jag. Vi hade matsäck med oss som vi åt under vägen. Vi var så fina på resan, Maja och jag hade röd- och vitrandiga klänningar med blå prickar, det var hemvävt tyg. Jag fick låna skor av Alf Vikström (Ainas bror), dom var svarta med skaft. Hattar hade mamma sytt, i dessa var brät-tet av brodyr som var rynkat så det stod rakt ut. Vi hälsade på Hildur Lewendt och bodde där, detta var på Karindagen, då blev vi bjudna till en bekant på syltpäron med visp-grädde, det var en upplevelse, vi hade inte smakat sån lyx.

Fortsättning följer i nästa nummer.....

**Laver – vem bodde var??? ca 1942-1947?
Finns det någon som kan hjälpa oss med namn???**

Garage för ambulans

VILL DU VETA MER OM ÄLVSBYNN?
 Kontakta Älvsbyns Turistbyrå, tel. 0929-172 00
 Hemsida: www.alsvbyn.se/turism
 Boken "Älvsbyn – Norrbottens pärla"
 (ISBN 91-97 1544-0-7)

Gratiskort från Byå

1. Platschef – ingenjörsbostaden
 - a. Bertil Israelsson
 - b. Gösta Wilhelmsson
 - c. Bohman
2. Gruvfogdebostad
 - a. Nordgren
3. Verkmästare
 - a. Nyström
4. Konsum och mjölkaffär
 - a. Konsumföreståndarbostad
5. 2-familjshus
 - a. Fyrpil
 - b. Degerman (son Lars Degerman)
6. 2-familjshus
 - a. Jonsson gruvbyggnadsförman (son Rolf, dotter Ulla)
 - b. Uno Lidström, förman (dotter Britt)
7. 2-familjshus
 - a. Harnesk, förman i anrikningsverket, frun hade bespisningen i skolan
 - b. ?
8. 4-familjshus
 - a. Kantin?
 - b. Lidström, gruvarb. (son Tore, dotter Siv)
 - c. Norberg gruvarb. Frun vikarierade som lärare (son Börje, dotter Gunnel)
 - d. ?
9. 4-familjshus
 - a. ?
 - b. ?
 - c. Wiklund (3 döttrar)
 - d. Konrad Karlsson (3? Döttrar) fritidsfrisör
10. 2-familjshus
 - a. ?
 - b. Bror Högström, förman, (dotter Siv)
11. Skolan
 - a. Lärarbostad (ett rum) Friström
 - b. Militärförläggning
12. 4-familjshus
 - a. Franklin (dotter Saga, son)
 - b. ?
 - c. ?
 - d. Sven Lidström, ? fritidsurmakare, frun Serudia hade postorderkataloger och handelsrättigheter (Sixten, ?, Gerd, Tord)
13. 4-familjshus
 - a. Lidström?
 - b. ?
 - c. Olofsson (son Stig, ?)
 - d. Enmark (son Sven-Olof, dotter?)
14. 4-familjshus

- a. Sven Bergman (son Martin, ?), senare ? (dotter Marianne)
 - b. Bertil Jonsson, snickare, målare, mm kallades "tusenkonstnären", frun Miriam arbetade i gruvstugan
 - c. Martin Stenberg, förman i dagbrottet, fru Karin (Berne, Sune, Maud, Ebbe)
 - d. Holmfrid Bergkvist, gruvarbetare (son Alf), senare Evert Johansson, gruvarbetare, frun Magda (dotter Lena)
15. 4-familjshus
- a. Fellgren (son Erling?, dotter Vivianne)
 - b. Paul Wiklund, chaufför sligbil, frun Vendela var småskolefröken (Ove, Stig)
 - c. Sjöberg?
 - d. Sjöberg? (son Kurt, dotter Siv)
16. 4-familjshus
- a. Manberg, borrsmed, (dotter Barbro)
 - b. ?
 - c. Söderström, (döttrar Majne, Eina, ?)
 - d. Nilsson?
17. 4-familjshus
- a. Högström?
 - b. ?
 - c. Broman, chaufför
 - d. ? Bergkvist, gruvarbetare, frun Ingeborg (dotter Gärda)
18. 4-familjshus
- a. Sivert Nordlund,
 - b. Kirre Lindberg
 - c. Tore Thornberg
 - d. ?
19. 4-familjshus
- a. Granström
 - b. Edvard Edelsvärd?
 - c. Johan Karlsson?, frun Aina
 - d. ?
20. 4-familjshus
- a. ?
 - b. ?
 - c. ?
 - d. ?
21. 4-familjshus
- a. Sven Öhlund, frun Svea? (son Jan-Olov, dotter?)
 - b. Ferm?
 - c. Vestlund, fackföreningsman (son Malte, dotter Siv?)
 - d. ?
22. 1-familjshus
- a. Karl Eriksson, droskägare frun Linda, (söner Karl-Ove, Ronny)
23. Folkets Hus
- a. Kebbe Sundin, gruvarbetare, vaktmästare, fritidsfrisör, fru Edit (son Tommy, dotter Ulla)
 - b. ?
24. Gammalt torp
- a. Laver Anton, körde med egen häst (sopor m.m.) Nilsson.

25. 2-familjshus
a. Sjöberg, Kontorist, sjukvårdare m.m.
b. Karlsson, övermontör El (son Ulf)
26. Ungkarlsbaracker
a. Harald Stenberg
b. Arne Jonsson
c. Evert Eklund
d. Amundsen ("Stripa")
e. Odler-Markstedt?
f. ...?
27. Gruvstugan
a. Husmor
b. Kökspersonal
c. Gästrum

*Kom ihåg:
Äldre människor är värdefulla:
Vi är mer värdefulla än den yngre
generationen:*

Vi har silver i vårt hår.

Vi har guld i våra tänder.

Vi har stenar i våra njurar.

Vi har bly i våra fötter.

och

Vi är laddade med naturell gas!

*Alla behöver ett gott skratt om
dagen !!!*

Här en kopia på ett brev skrivet 1916. Brevskriverskan är Svea Danielsson 1896-1960 (f. i Tvärån) brevet är till hennes Mormor, Johanna Kristina Andersdotter Lundström (1841-1921), gift med Johan Markström i Granträsk. Tydligt blev det ingen längre vistelse i storstaden. År 1917 gifte hon sej 1: g med Knut Vidar Dalberg Sjulnäs. Han avled och 2:a giftet ingick hon 1942. Svea avled 1960 i Älvsbyn.

Sid 1.

Stockholm 1. 9/16

Kära Mormor!

Nu är jag i Stockholm och vad tycker ni om det? Ni lyckte väl jag var skvulin som ej hälsade på er innan jag sköte men Kära ni det var ej så godt när tiden var så knapp. Här är trefligt och där uppe och jag trivs utmärkt som ni vet gör jag i husvärdskola och där får man nog lära sig både på ena och på andra sidan.

Med kärlek
Svea Danielsson Stockholm

Brevets ägare Helena Stenberg

Sid 2.

Vi är många elever och flera hundra som spisar här dagligen så man tar det mycket att lära. Vi får börja kl. 8 och sluta 5. 6 på aftonen. Var i går och se på skansen och hela dess omnejd samt djurgården och skogsh. skottet. Det som det är att se domer och herrar öra så eleganta så man kan aldrig bli så fin någon sin men det är väl bra ändå förstås. Prins Carl var till skolan om fredag så då fick jag riktigt se honom.

Sid 3.

Ni har väl hört att Jon får rita på dubbelmödan. Han bor ej alls långt från konstskolan så jag har nog sett honom. Han har föräster spiset där ibland. Jag tror det så trefligt när på mitt rum så ni skulle bara vara här och hålla mig påstås när jag är ensam. Jag trivs så bra här nere bli jag väl ej tror det skall gå när jag måste resa hem. Jag ska i alla fall stanna här till vintern och tröskas för alltid. Jag skall se pappa i morgon.

Sid 4.

Komma hit i sommar då skulle det bli så trefligt. Linné är i Frånka flöt förande och skall nog vara här hela sommaren om det också mer han kommer hit och hälsar på i veckan. Jag går var vi och höll på stadens smädet kombert på Fenix. Där spelade Jon på man visste knoppet var man var. Det är nu ansvart i därtvåra där man ej vet vidman skan ha baktin på söndagarna. Jag skulle ni skriva till mig snart och hälsa alla så mycket och säga er mitt hälsad. Med kärlek från Svea Danielsson
Ulphands gatan 54 / Svea Svea

Kortet ovan är från Granträsk, det är från Hugo och Amanda Johanssons bröllop den 11 febr. 1923 Hugo 1897-1982, Amanda f. Vesterlund 1902-1971. Känner ni igen någon på bilden? Hör av er. Amanda och Hugo längst fram i mitten

Kortets ägare Sören Johansson. Granträsk

Var är kortet taget? Vilket år?

Kortets ägare Sören Johansson. Granträsk

Gamla Fotografier Efterlysning.

Vi efterlyser ?
Var kan denna bild vara tagen? Vad är det för samling pojkar och herrar?

Kortets ägare Sören Johansson Granträsk

Skolklass från Nybyns skola 1949.
Vilka är med på bilden?

Kortets ägare: Carin Ökvist

Vy över mot Norrabyn, det ser lite annorlunda ut idag.
Kortet är taget 1978.

Kortets ägare Gun Jonsson

Vilka är brudpa-
ret?

Vem är
paret
till höger?

Kortens ägare :
Sören Johansson
Granträsk.

**Har Ni gamla intressanta bilder?
Kom med dem, så får vi låna och skanna
in dem!**

Gör ett besök i vår Forskarhörna, vi behöver Din
hjälp med att identifiera bilder!

Bilderna finns också på vår hemsida.

www.byn.panatet.se

Känner ni igen någon eller har synpunkter?

Hör av er till Gun Jonsson

gunjons@telia.com eller

tel: 070 3207756

